КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ «ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»

Кафедра освітньої політики

Програма підвищення кваліфікації керівників (директорів, заступників директорів) закладів загальної середньої освіти

«ОСВІТНІЙ ПАЗЛ: ЯК ПОЄДНАТИ ПЛАНУВАННЯ, УРОК, ОЦІНЮВАННЯ ТА МОНІТОРИНГ»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри освітньої політики

(Протокол №8 від 21.09.2026 р.)

Завідувачка кафедри Галина ЛОЇК

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(Протокол №6 від 1.10.2026р.)

Голова науково-методичної ради Павло ХОБЗЕЙ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Розробник: кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри освітньої політики, Барна М.М.

Напрям підвищення кваліфікації: розвиток управлінської компетентності керівників (директорів, заступників директорів) закладів загальної середньої освіти.

Розроблено на основі Типової програми підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН № 905 від 12.10.2022 р.).

Термін дії програми: 01.10.2026 - 01.10.2031

Рецензенти:
Чушак Христина – кандидатка політичних наук, доцентка кафедри освітньої політики КЗ ЛОР ЛОІППО
Романик Ірина – заступниця директорки Яворівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів №2

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми: Сучасний етап розвитку освіти в Україні, що базується на принципах Нової української школи, потребує від керівника закладу освіти системного бачення освітнього процесу та здатності забезпечувати узгодженість його основних складників.

Актуальність курсу зумовлена необхідністю цілісного переосмислення управління освітнім процесом, контролю та методичного супроводу професійної діяльності вчителя в умовах нових змін і викликів. Тому проблематика занять передбачає таку організацію роботи зі слухачами курсу, щоб після його завершення вони могли демонструвати цілісне розуміння взаємозв'язку між плануванням, проведенням уроку, оцінюванням та контролем в освітньому процесі — на користь не лише результативності й розвитку учнів, а й постійного професійного зростання педагогів.

У фокусі програми — перехід від механічного виконання навчальної програми до свідомого педагогічного дизайну. Особливої ваги набуває впровадження методів «зворотного дизайну», які дозволяють змістити акцент з викладання на результати навчання, забезпечуючи логічну наступність між тим, що ми плануємо, як ми це реалізуємо на уроці та за допомогою яких інструментів оцінюємо поступ учня.

Програма спрямована на вдосконалення професійних компетентностей керівників закладів освіти у сфері поєднання системного довгострокового та короткострокового планування, оцінювання та контролю. Вона покликана допомогти слухачам курсу опанувати практичні інструменти для структурування власної діяльності, оптимізації робочого часу та створення

цілісного, зрозумілого і прозорого освітнього середовища для учасників освітнього процесу.

Цільова група: керівники (директори, заступники директорів) закладів загальної середньої освіти.

Обсяг: 15 годин (0,5 кредита ЄКТС).

Особливості реалізації програми: відсутні.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (дистанційна).

Мета: забезпечення неперервного професійного розвитку керівників ЗЗСО та формування системного бачення взаємозв'язку планування, уроку, оцінювання і педагогічного моніторингу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Завдання підвищення кваліфікації:

- формувати системне бачення взаємозв'язку різних рівнів планування з очікуваними результатами навчання;
- опанувати основи методу зворотного дизайну та використовувати його під час аналізу й методичного супроводу освітнього процесу;
- розвинути навички педагогічного спостереження як інструменту професійного діалогу, а не лише контролю;
- навчитися використовувати результати спостереження й оцінювання для визначення потреб педагогів та планування подальшої підтримки.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

Б1. Компетентність забезпечення якості освітньої діяльності та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти
Б1.2. Здатність використовувати стратегії роботи зі здобувачами освіти, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності
Б1.3. Здатність формувати мотивацію здобувачів освіти й організовувати їхню пізнавальну діяльність

Очікувані результати навчання:

- підтримує функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти (Б1)
- застосовує інструменти педагогічного спостереження, розрізняє контрольну та партнерську позиції керівника й формулює конструктивний зворотний зв'язок (Б1.2, Б1.3).

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:
Оцінювання результатів навчання здійснюється на засадах об'єктивності, прозорості та відповідності очікуваним результатам навчання. Результати навчання оцінюються за системою "зараховано - не зараховано" після виконання передбачених Програмою авторських завдань до модулів 1-3 та проходження тестування на платформі Moodle КЗ ЛОР ЛОІППО.
У випадку, якщо пропущено понад 50% навчального часу, передбаченого програмою підвищення кваліфікації, документ про підвищення кваліфікації не видається.
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат.

Вартість (у разі встановлення): безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, вартість згідно з кошторисом відповідно до порядку надання платних послуг для всіх інших категорій.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено два модулі.
Самостійна робота передбачає виконання авторських завдань до цих модулів, які у сукупності становитимуть випускну роботу.
Підсумкові заходи передбачають круглий стіл та рефлексію.
Зміст Програми складається з двох модулів та чотирьох взаємопов'язаних тем. На завершальному етапі навчання слухачі складають підсумковий тест із 10 тестових завдань закритої форми. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат.
Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає 15 год, з них: 2 год — лекції, 9 год — практичні заняття, 2 год — самостійна робота, 2 год — контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальної теми	**Кількість годин**				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Модуль 1. Навіщо і як ми плануємо: календарно-тематичне і поурочне планування					
Організаційно-інтеграційне заняття		1			1
Тема 1.1. Планування через	1				1

призму компетентностей.					
Тема 1.2. Як зробити урок продовженням календарно-тематичного планування.	1	1			2
Разом за модулем	**2**	**2**			**4**
Модуль 2. Оцінювання та педагогічний моніторинг як основа управлінських рішень					
Тема 2.1. Інтеграція оцінювання в структуру сучасного уроку		2			2
Тема 2.2. Педагогічне спостереження та моніторинг навчання		2			2
Круглий стіл «Пазл склався: можливості реалізації в освітньому процесі».		2			2
Разом за модулем		**6**			**6**
Підсумкові заходи					
Авторські завдання до модулів 1–2 (випускна робота)		1	2		3
Підсумкове тестування				1	1
Рефлексія				1	1
Разом		**1**	**2**	**2**	**5**
Усього:	**2**	**9**	**2**	**2**	**15**

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Навіщо і як ми плануємо: календарно-тематичне і поурочне планування

Організаційно-інтеграційне заняття.

Реєстрація учасників і детальне ознайомлення з регламентом та правилами навчання на курсі. Структура та навчальні результати програми. Формулювання власного запиту й обговорення персональних очікувань від навчання. Актуалізація попереднього досвіду слухачів та виявлення конкретних навчальних потреб управлінців.

Тема 1.1. Планування через призму компетентностей.
Освітній пазл як метафора. Планування як стратегічний крок. Важливість якісного планування на різних рівнях — від річного до поурочного. Цінність і мета календарно-тематичного та короткострокового планування. Різні підходи до планування. Розбір прикладів календарно-тематичного планування

Тема 1.2. Як зробити урок логічним продовженням календарно-тематичного планування.
Встановлення відмінностей традиційного та сучасного уроку. Порівняльний аналіз фрагментів планів-конспектів уроків щодо взаємозв'язку календарно-тематичного планування та його структури. Теорія освітнього дизайну. Планування уроку за методом зворотного дизайну.

Модуль 2. Оцінювання та педагогічний моніторинг як основа управлінських рішень
Тема 2.1. Інтеграція оцінювання в структуру сучасного уроку.
Оцінювання як джерело зворотного зв'язку та основа для коригування освітнього процесу. Накази МОН № 722, 1427. Система та загальні критерії оцінювання результатів навчання. Завдання з критеріями: створення таких навчальних ситуацій, щоб учні змогли продемонструвати досягнення відповідних очікуваних результатів у контексті Критеріїв оцінювання (наказ МОН №722). Різні види та інструменти оцінювання, їх роль в освітньому процесі. Аналіз результатів оцінювання для надання якісного зворотного зв'язку учням та коригування освітнього процесу.
Тема 2.2. Педагогічне спостереження та моніторинг навчання
Що і як спостерігати під час уроку. «Маршрут керівника» як інструмент моніторингу. План спостереження, зорієнтований не лише на дії вчителя, а й на діяльність учнів. Фіксація фактів, формулювання професійних запитань, інтерпретація побаченого та підготовка до партнерської післяурочної розмови. Використання даних моніторингу для прийняття управлінських рішень.

Круглий стіл «Пазл склався: можливості реалізації в освітньому процесі».
Презентація, обговорення й аналіз виконання авторських завдань та надання конструктивного зворотного зв'язку. Рефлексія здобутків слухачів: особистий прогрес у зміні підходів до організації освітнього процесу у взаємозв'язку його основних складників — планування, уроку, оцінювання і контролю — та визначення можливостей реалізації напрацьованих підходів у власному закладі освіти.

Підсумкові заходи
Авторські завдання до модулів 1-2 (випускна робота)
Самостійне виконання авторських завдань до модулів 1–2, які у сукупності становитимуть випускну роботу, зокрема: розроблення фрагменту КТП з освітньої галузі, відповідної до фаху слухача (теми або розділу обсягом до 12 год); розроблення структури плану-конспекту одного уроку за методом зворотного дизайну у взаємозв'язку з фрагментом КТП; створення двох навчальних ситуацій, у яких учні зможуть продемонструвати досягнення відповідних очікуваних результатів у контексті Критеріїв оцінювання (наказ МОН № 722).

Підсумкове тестування

Підсумкове тестування, яке охоплює всі теми курсу. Тестові завдання закритої форми.

Рефлексія

Самооцінювання. Рефлексія щодо результатів навчання за курсом. Оцінювання ефективності курсу

3.1 Орієнтовний перелік практичних завдань

Кейс №1: «Від змісту — до результату»

Ситуація: Педагог готується до розділу «Вивчення природи» (або іншої теми за фахом). У календарному плані розділ виглядає як перелік 10 параграфів. Педагог відчуває, що учні просто «проходять» матеріал, не розуміючи його практичної цінності.

- **Завдання:** Спробуйте деконструювати цей розділ. Визначте три головні компетентності (наприклад: «вміння проводити спостереження», «вміння пояснювати явища», «вміння безпечно поводитися з інструментами»), які учень має опанувати.
- **Результат:** Переформатування календарного плану: від «тема уроку — назва параграфа» до «тема уроку — очікуваний результат у дії».

Кейс №2: «Спроектуй шлях, а не урок»

Ситуація: Педагог має провести урок на тему, яка зазвичай видається учням складною або нудною (наприклад, граматичне правило або абстрактна математична формула).

- **Завдання:** Застосуйте зворотний дизайн.

1. Як виглядатиме робота учня (продукт), яка доводить, що він зрозумів тему? (наприклад, учень не просто знає правило, а створює алгоритм його застосування).
2. Які кроки (діяльність) на уроці приведуть учня до цього продукту?

- **Результат:** Розроблений сценарій уроку, де активність учнів (пошук, перевірка, дискусія) передує поясненню вчителя.

Кейс №3: «Партнерство замість контролю»

Ситуація: Педагог спостерігає за уроком колеги (або аналізує свій запис уроку). Замість того, щоб шукати недоліки (хто шумить, хто не пише), потрібно оцінити «ефективність навчання».

- **Завдання:** Складіть карту спостереження, де замість пункту «Дисципліна» будуть такі критерії:
  - «Як часто учні ставлять запитання?»
  - «Чи розуміють учні, на якому етапі досягнення мети вони знаходяться?»
  - «Як вчитель реагує на неправильну відповідь?»
- **Результат:** Чек-лист моніторингу, який допомагає побачити не «поведінку» учнів, а якість їхньої навчальної діяльності та рівень підтримки з боку вчителя.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України про освіту (2017): https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19
2. Закон України про повну загальну середню освіту (2020): https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text
3. Державний стандарт базової середньої освіти (2021): https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898 (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898).
4. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти» № 1427 від 14.08.2026: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultataiv-navchannia-uchniv-5-9-klasiv-zakladiv-zahalnoi-serednoi-osvity
5. Наказ Міністерства освіти і науки України "Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів" № 722 від 04.05.2026: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0922-26#Text
6. Постанова КМУ "Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо державних стандартів закладів загальної середньої освіти" від 6 серпня 2026 р. № 1000: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1000-2026-%D0%BF#Text

Основна література

1. Барна Марія. Наказ МОН № 722: що змінюється в оцінюванні та де залишається свобода вчителя? Практичний орієнтир для педагогів перед 2026-2027 навчальним роком: https://barna-consult.com/nakaz-mon-722-shho-zminyuyetsya-v-otsinyuvanni-ta-de-zalyshayetsya-svoboda-vchytelya-praktychnyj-oriyentyr-dlya-pedagogiv-pered-2026-2027-navchalnym-rokom/
2. Барна Марія. Інструменти внутрішнього моніторингу навчальних досягнень з математики учнів 5-6 класів НУШ у контексті освітніх змін та викликів в умовах воєнного стану http://barna-consult.com/instrumenty-vnutrishnogo-monitoryngu-navchalnyh-dosyagnen-z-matematyky-uchniv-5-6-klasiv-nush/
3. Барна Марія. Виклики й можливості супервізії у сфері базової освіти (Додатки 5.1, 5.2 і 5.3) https://barna-consult.com/vyklyky-j-mozhlyvosti-superviziyi-u-sferi-bazovoyi-osvity/
4. Барна Марія, Фірчук Ольга. Інструменти для оцінювання навчальних досягнень учнів 5-х класів НУШ з української мови http://barna-consult.com/instrumenty-dlya-otsinyuvannya-navchalnyh-dosyagnen-uchniv-5-yh-klasiv-nush-z-ukrayinskoyi-movy/
5. Ресурс «Інтерактивний поступ» на цифровій платформі «Освіта для життя»: https://educationforlife.mon.gov.ua/interaktyvnyi-postup/